

Martin Vaňourek

ČEŠI SE NEVZDÁVAJÍ!

rotný Jaroslav Švarc

jeden ze sedmi statečných po atentátu na HEYDRICHA

 CPRESS

Češi se nevzdávají!

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Jaroslav Švarc
Češi se nevzdávají! – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Češi se nevzdávají!

Rotný Jaroslav Švarc,
výsadek Tin a atentát na Heydricha

Obsah

KAPITOLA 1	Mládí a začátek vojenské služby	9
KAPITOLA 2	Po Mnichovu	21
KAPITOLA 3	Obrana Francie a působení ve Velké Británii	33
KAPITOLA 4	Zvláštní výcvik	65
KAPITOLA 5	TIN	73
KAPITOLA 6	Výsadek do protektorátu	87
KAPITOLA 7	Poslední boj	93
KAPITOLA 8	Heydrichiáda	101
KAPITOLA 9	Osudy kamarádů	105
KAPITOLA 10	Hrdinové, kteří měli být zapomenuti	139
	Doslov	149

Vážení čtenáři,

právě otevíráte publikaci o životním příběhu jednoho z mnoha statečných, který se na podzim osudového roku 1938 spolu s ostatními československými vojáky nebál nikoho na světě. Politická rozhodnutí v Mnichově mu nedovolila bránit svoji vlast, přesto se po zániku Československé republiky v roce 1939 rozhodl bojovat za její svobodu na jiných místech.

Jako jednomu z mála mu bylo umožněno vrátit se jako parašutista do okupované vlasti s úkolem zlikvidovat jednoho z největších kolaborantů, který se naplno odevzdal do nacistických služeb, bývalého plk. gšt. Emanuela Moravce. Osud mu však nedopřál splnit tento důležitý úkol, přesto však vstoupil do dějin jako jeden ze sedmi statečných, kteří 18. června 1942 vzdorovali obrovské přesile nacistických okupačních jednotek v chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici v Praze.

Rotný Jaroslav Švarc je důkazem, že Češi se nevzdávají, a já si pokládám za čest, že jsem mohl jeho příběh zpracovat.

npor. Martin Vaňourek, BA. MBA

rotný

Jaroslav Švarc

* 11. května 1914 Velký Újezd

† 18. června 1942 Praha

Dne 18. června 1942 v úplném obklíčení a pod náporom obrovské přesily německých okupačních vojsk, tedy v beznadějně situaci, si v kryptě chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici v Praze posledním nábojem své zbraně vzal život rotný Jaroslav Švarc, aby nepadl živý do rukou nacistů. Stal se tak jedním ze sedmi statečných československých parašutistů, kteří právě zde zahynuli při plnění náročných úkolů v okupované vlasti, v hlubokém týlu nepřítele.

V současné době není příliš znám životní příběh tohoto muže, který byl vyslán do obsazené republiky zlikvidovat jednoho z největších českých kolaborantů, bývalého důstojníka československé armády a poté kolaborujícího představitele protektorátní vlády Emanuela Moravce. Ve snaze odčinit dluh a zvýšit povědomí o Jaroslavu Švarcovi je vydání malé publikace dalším krokem k rozšíření jeho významu v paměti našeho národa.

Původní vydání knihy bylo uskutečněno za pomoci Olomouckého kraje.

KAPITOLA 1

Mládí a začátek vojenské služby

Jaroslav Švarc se narodil v rodině tesaře Františka Švarce a jeho manželky Anny, rozené Tylichové, jako páté dítě, druhý syn ze šesti dětí. Alespoň takto je to zaznamenáno v dochovaných dokumentech, které jsou dnes k dispozici. Nejstarším jejich dítětem byla dcera Mária, která se narodila v roce 1909, ale zřejmě záhy zemřela, jelikož o ní nejsou žádné další informace. Druhá dcera Jarmila se narodila v roce 1910, ale po roce života zemřela. V roce 1911, přesně na Štědrý den, se narodilo třetí dítě, kterým byl syn a jmenoval se po otci František. Ovšem ten zemřel ještě téhož roku, 30. prosince, po něko-

Pohled na rodný dům Jaroslava Švarce pochází z roku 1960 a od svého původního vzhledu z roku 1938 se příliš nezměnil. Došlo pouze ke zřízení elektrické přípojky v podobě ocelového stožáru umístěného v pravé části domu, který zasáhl i do střešní části. I když není vidět číslo popisné 101, nachází se dnes zrekonstruovaný na ulici nesoucí důstojný název – Válečných hrdinů.

lika dnech svého velmi krátkého života. V roce 1913 se narodila další dcera, Libuše, v roce 1914 Jaroslav a jako poslední, v roce 1916, se narodila Anna. Některé prameny ještě hovoří o dceři Viktorii, ale k té není dohledán žádný záznam o existenci.

Jaroslav Švarc ve své rodné obci ve dvacátých letech navštěvoval zdejší obecnou školu a po jejím dokončení měl jít v životě dál ve stopách svého otce Františka a vyučit se tesařem. Ovšem vzhledem k jeho slabší tělesné konstituci se nakonec rodiče rozhodli dát ho do učení. Vyučil se cukrářem. A tak v letech 1930 až 1933 působil jako učeň u firmy Novotný v Čejči u Hodonína a po vyučení odešel do Prahy, kde pracoval ve své profesi.

Na jaře, a to 25. dubna 1936, byl při doplňovacím okresním velitelství v Hranicích na Moravě odveden na dva roky činné služby a dne 1. října 1936 vtělen k pěšímu pluku 23 „Amerických Slováků“ do Trnavy. Tam také skutečně narukoval a v období od 1. října do 31. října absolvoval první výcvik vojína pěšího vojska u roty doprovodných zbraní, které velel škpt. pěch. Vilém Woschilda. Současně také ke dni významného státního svátku, kterým byl 28. říjen, složil u této roty vojenskou přísahu. Již po prvním výcviku byla jeho povaha charakterizována jako ustálená a byl označen za pilného a přímého vojáka. Od 1. listopadu téhož roku je od roty doprovodných zbraní přemístěn k 8./23. pěší rotě, jejímž velitelem byl npor. pěch. Josef Kupka. Od 15. listopadu je zařazen do poddůstojnické školy, která se rozběhla u tohoto pěšího pluku a jejímž velitelem byl škpt. pěch. Emil Knappe. Ovšem v důsledku pře-

Politické a územní uspořádání v rámci zařazení Velkého Újezdu se od roku 1938, kdy zde Jaroslav Švarc žil, několikrát změnilo. Dnes už není v zemi Moravskoslezské ani pod okresním úřadem v Hranicích, ale nese status městy v Olomouckém kraji.

lení k pěšímu pluku 13 do Šumperka je jeho výcvik v této poddůstojnické škole 10. února 1937 ukončen s prospěchem velmi dobrým a dosáhl prozatímního pořadí 8. mezi 39 frekventanty. Po příchodu k pěšímu pluku 13, jehož velitelství se nacházelo v Šumperku, byl vtělen k 9./13. pěší rotě, která byla součástí III./13. pěšího praporu umístěného v Zábřehu na Moravě. Velitelem roty byl npor. pěch. Václav Hrůza. Zde také pokračoval v poddůstojnické škole, jejímž velitelem byl škpt. pěch. Rudolf Petřík. Poddůstojnická škola byla poté řádně ukončena 15. dubna 1937 pro vojína Jaroslava Švarce s prospěchem označeným jako dobrý a dosahuje celkového pořadí 104. mezi 134 frekventanty. Následně od 16. dubna do 5. května téhož roku konal službu jako zástupce velitele družstva při výcviku čety u 9./13. pěší roty v Zábřehu na Moravě a rovněž byl 23. dubna jmenován střelcem z pušky. Od 24. června pak střelcem z pušky I. třídy. V období od 6. května do 15. května se zúčastnil pozorovacího

Vůbec první známý vojenský snímek Jaroslava Švarce pochází z roku 1937, kdy sloužil u III./13. pěšího praporu v Zábřehu na Moravě. Ačkoliv dnes již nemůžeme s naprostou jistotou říci, kdy byl přesně pořízen, můžeme naopak s přesností na ní určit Jaroslava Švarce. Nachází se v druhé řadě jako první zprava.

a zpravodajského kurzu, kterému velel špkt. pěch. František Teichmann. Až do 30. srpna koná službu u své pěší rotě a III./13. pěšího praporu, se kterým se účastní závěrečného cvičení jako zástupce velitele družstva.

K osobě Jaroslava Švarce se zachoval ve Vojenském historickém archivu v Trnavě jen jeho kmenový list, který bohužel obsahuje jen základní údaje o jeho vojenské službě a nevypovídá nic o tom, jak svoji prezenční službu spatřoval on sám. O existenci jeho deníku, který si psal ve Francii a ve Velké Británii, se sice vědělo, ale nebyl až do dnešních dnů publikován. Proto bylo velkým a zároveň velmi příjemným překvapením, že byl nalezen i další deník, do něhož si psal poznámky a postřehy ke svým vojenským začátkům od října 1936. Díky tomu dnes, po desítkách let, k nám může Jaroslav Švarc promlouvat. Nechme nyní proto ožít jeho řádky v deníku psaném obyčejnou tužkou, na dnes již zažloutlý papír.

Moje vojna v pár rádcích.

1. října 1936 Narukoval jsem jako nováček k 23. pěšímu pluku, k rotě doprovodných zbraní. Vojna se mně líbila, ale když už jsem měl kamarády, tak jsem byl přeložen.

10. listopadu 1936 Byl jsem přeložen k 8. rotě jako mnoho ostatních z okresního doplňovacího velitelství Hranice. Tato změna mě napřed zlobila, ale když jsem se dozvěděl, že jsme určeni pro zvláštní účel a že se dostaneme na Moravu, tak jsem měl radost. Poněvadž jsme byli určeni pro „ZU“, museli jsme mít veškerý výcvik a všechny kurzy. 8. rota mě poslala do poddůstojnické školy, kde po absolvování první poloviny jsem se umístil na 8. místě ze 180. Poněvadž mně bylo souzeno, aby mně štěstí přálo, tak jsem byl zrovna i s ostatními vesměs Moraváky přeložen.

15. ledna 1937 Odjel jsem do nového působiště k 13. pěšímu pluku do Šumperku. Poněvadž v Šumperku jsou jen I. a II. prapor, musel jsem na druhý den do Zábřehu na severní Moravě, poněvadž tam byl III. prapor a já patřil k 9. rotě. Bylo to pro mě velké zklamání, poněvadž u rotě i ve škole jsem byl pilný kulometčík a nyní jsem měl být jen obyčejný pěšák. Nedalo se na tom ovšem nic měnit, poněvadž jako „ZU“ musel jsem mít výcvik kulometčíka i pěšáka. K 9. rotě nás přišlo šest, co jsme měli půl poddůstojnické školy a jen tři ji mohli jako pěšáci dokončit. Bylo to hrozně nepříjemné, mně ovšem to starosti nedělalo, poněvadž jsem byl jako první z těch šesti podle pořadí, a proto jsem se do školy zase dostal. Chut' do učení mě ale hned přešla, poněvadž tam jak instruktor, tak

důstojník hleděli jen na tak zvané miláčky neb podlízavce. Jako velitel čety, ke které jsem byl přidělen, byl četař aspirant „K“, civilním povoláním profesor. Poněvadž je známo, že profesori se na vojnu nehodí, protože jsou roztržiti a nemají o vojnu velký zájem, tak jistě nebude se žádný divit, když jsem měl proti němu antipatie, a tudíž o školu a její učení jsem se vůbec nezajímal. To by mě nebylo dojímalo tak dalece, ale když jsem zjistil, že po nás požadují tolik, co po těch, kteří jsou u pěšáků celou školu a náš kulometný výcvik vůbec neklasifikují a neberou na to zřetel, tak jsem se stal úplným školním lenochem. Z důstojníků mě nikdo neznal, proto mě také v učebně nevyvolal, takže jsem se dostal po ukončení školy na 134. místo ze 175. Nikterak mě to nemrzelo, poněvadž jsem opravdu nic ve škole nedělal. Oproti tomu jsem ovšem nebyl tak hloupý, jak asi každý považoval, když jsem obsadil tak vysoké číslo. Ti, kteří byli ode mě skoro o 80 čísel výše, byli rádi, když jsem jim poradil, poněvadž to, co oni věděli, byla jen naučená teorie a v praxi si nevěděli rady s docela nepatrným úkolem. Musím přiznat, že až na jednoho byli povýšení všichni pucáci jak instruktorů, tak i důstojníků. Proto se mně tam vojna nelíbila, poněvadž tam panovala okatá protekce. Nebylo ovšem ani překážkou, že byl jeden dřív povýšen na svobodníka než já, třebaže byl v pořadí od roty o 4 stupně za mnou. Uměl dobře holit, to úplně stačilo, aby byl dobrý poddůstojník. Mimo to jsem navštěvoval všechny kurzy jako pozorovatelský, plynový, zpravodajský, zákopnický, spojovací a výcvik u pěchotního kanónu a minometu. Po absolvování těchto kurzů jsem byl přeložen s mnoha jinými 31. srpna 1937 do Hlučína k 4. hraničářskému pluku.

31. srpna 1937 je Jaroslav Švarc povýšen na svobodníka a přemístěn k nově vzniklému hraničářskému pluku 4 v Hlučíně, který se stal vůbec první postavenou jednotkou určenou pro boj v těžkém opevnění, které se v této oblasti začalo budovat od konce roku 1935. Jak ve vzpomínkách uvádí, mužstvo vybrané a určené pro budoucí pevnostní jednotky, které měly bránit vybudované těžké opevnění, bylo po pečlivém výběru a prověření státní spolehlivosti, což v místě bydliště prováděla příslušná četnická stanice na žádost vojenské správy, označeno zkratkou „ZU“, tedy mužstvo zvláštního určení. Dalším předpokladem a podmínkou před zařazením k pevnostním jednotkám bylo absolvování pěšího výcviku, dále výcviku u kulometných rot, části výcviku rot doprovodných zbraní, zákopnických a spojovacích čet. Každý takovýto voják musel být dobrým střelcem z lehkého i těžkého kulometu, u poloviny se požadoval výcvik k obsluze kanónu a minometu. Tím vším Jaroslav Švarc před

V roce 1938 Jaroslav Švarc sloužil v hodnosti desátníka u hraničářského pluku 4 v Hlučíně. Na tomto velmi vzácném skupinovém snímku, kde se nalézá pětatřicet hraničářů, můžeme určit jen tři z nich. Uprostřed sedí v plášti velitel 5./4. hraničářské roty špt. pěch. František Mláša, vpravo od něj velitel čety por. pěch. Stanislav Svoboda, který byl současně velitelem pěchotního srbu MO-S 23 „Chlupáč“. Jaroslav Švarc je v pravé části snímku, pátý zprava, v mírném předklonu. Za povšimnutí stojí jeho vojenská lodička, která v roce 1942 vstoupí do historie, což pochopitelně tehdy nikdo nemohl vědět. Pro úplnost – vyfotografovaný německý ovčák se jmenoval Boris a patřil veliteli roty.

příchodem k hraničářskému pluku 4 prošel. V Hlučíně byl po příchodu ze Zábřehu na Moravě od pěšího pluku 13 vtělen do 5./4. hraničářské roty, jejímž velitelem je škt. pěch. František Máša, která je součástí II./4. hraničářského praporu s umístěním v nových kasárnách v Hlučíně.

Obranný úsek 5./4. hraničářské roty se skládal z linie těžkého opevnění, které se opíralo o pět stavebně zcela dokončených a téměř plně vyzbrojených pěchotních srubů, které zde od dubna 1936 vybuodovala stavební firma Václav Nekvasil, a. s., Praha. Tato stavební firma v zadaném úseku 3./II. – Hlučín postavila celkem 10 pěchotních srubů. Jako první pěchotní srub byl ve dnech 27. 7.–3. 8. 1936 vybetonován pěchotní srub MO – S 18 „V Oboře“. Svobodník Jaroslav Švarc byl přidělen k čtět obsazující právě tento pěchotní srub, který byl vybudován nedaleko křižovatky silnic z Hlučína na Šilheřovice a Hař. Ke své vojenské anabázi u hlučínských hraničářů si později do svého deníku poznamenal:

Hlučín mě na první pohled vůbec nenadchl, ale kasárny se mně velice líbily, poněvadž byly nové a velice praktické. Z nás šesti, co jsme měli poddůstojnickou školu, ovšem ti tři jen „půl“, jsme se dostali tři k 5. rotě a ti druzí tři k 7. rotě. K 7. rotě mně odešel tehdy kamarád, kterého jsem měl opravdu rád. Již na třetí den jsem byl určen jako velitel stráže na pevnosti číslo 7. Opomenul jsem ovšem podotknout, že při odchodu ze Zábřeha od 13. pěšího pluku jsem byl povýšen na svobodníka. S dřívějším velitelem stráže jsem se šel podívat, kde ta pevnost je, poněvadž to bylo vzdáleno jednu hodinu cesty od kasáren. Jako strážný jsem dostal tři kluky, které jsem vůbec neznal. Dva byli od roty doprovodných zbraní ze Šumperka a ten jeden od 12. roty ze Zábřeha. Na první pohled se zdáli být dobří, jen jednomu jsem věnoval větší pozornost. Ten toto ovšem zasluhoval, poněvadž jsem ho musel i mockrát napomínat. Měl jsem tu možnost nechat ho zavřít na friňák, ale poněvadž jsem neměl na to povahu, tak jsem mu to raději odpustil. Pak byl přeložen k 7. rotě a tam nevyšel z trestu. Místo něj jsem dostal nováčka, který si u mě získal oblibu, protože konal povinnosti řádně a poslouchal opravdu jako voják. Mezi tím zemřel otec tomu, co byl u 12. roty v Zábřehu, takže jel domů a místo něj jsem dostal starého mazáka z Valašska. Byl to syn z hospodářství, ale rád se zabýval prací, která by patřila nejlépe tesařovi. S touto trojicí jsem vydržel skoro až do konce. Poněvadž všichni příslušníci 4. hraničářského pluku odjízděli do Čech na střelnici, kde se cvičili ve střelbě